

OBSAH

Úvodem	15
--------------	----

Část první: Účetnictví – zdroj ekonomických informací

1. PODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ A JEHO PROSTŘEDÍ	19
1.1 Definice, cíl a funkce účetnictví	20
1.2 Podnikové účetnictví a způsoby zobrazení jeho informací	21
1.2.1 Struktura podnikového účetního systému	21
1.2.2 Způsoby zobrazení účetních informací	24
1.3 Uživatelé účetních informací	25
1.4 Úvod do regulace a harmonizace účetnictví	26
1.4.1 Regulace účetnictví	27
1.4.2 Nadnárodní harmonizace účetnictví	28
1.5 Právní úprava účetnictví v ČR	31
1.5.1 Typy účetních soustav	31
1.5.2 Systém právní úpravy účetnictví	31
2. ZÁKLADY FINANČNÍHO ÚČETNICTVÍ	39
2.1 Účetní jednotka	40
2.2 Finanční výkazy podniků	42
2.2.1 Výsledovka	42
2.2.2 Rozvaha	44
2.2.3 Přehled o změnách vlastního kapitálu	46
2.2.4 Přehled o peněžních tocích	47
2.3 Bilanční rovnice	47
2.4 Analýza obchodních operací	48
2.4.1 Základní účetní předpoklady	49
2.4.2 Analýza a zobrazení účetních operací	50
3. ÚČETNÍ CYKLUS – ZÁZNAM ÚČETNÍCH INFORMACÍ	59
3.1 Účetní cyklus – úvod do problematiky	60
3.2 Účetní období	62
3.3 Účetní zásady (principy)	63
3.4 Požadavky kladené na účetnictví	66

3.4.1	Od obchodní k účetní operaci	67
3.4.2	Účetní doklady	68
3.4.3	Základní požadavky na účetnictví	70
3.5	Účet	72
3.5.1	T – účet	73
3.5.2	Podvojný účetní zápis	74
3.5.3	Zjištění zůstatku účtů	76
3.5.4	Zlatá pravidla identifikace účtů	77
3.6	Hlavní kniha	79
3.6.1	Označování účtů hlavní knihy	79
3.6.2	Význam definice účtů pro potřeby řízení podniku	81
3.6.3	Obsah a forma hlavní knihy	81
3.7	Účetní deník	84
3.7.1	Obsah a forma účetního deníku	84
3.7.2	Vztah deníku a hlavní knihy	85
3.8	Předvaha	86
3.9	Zjednodušený rozsah účetnictví	87
3.10	Inventarizace majetku a závazků	88
3.11	Uzavření účtů	90
4.	PROCES ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	91
4.1	Obsah a typy účetních závěrek	92
4.2	Rozvaha (bilance)	94
4.2.1	Aktiva	94
4.2.2	Závazky (dluhy)	96
4.2.3	Vlastní kapitál	97
4.2.4	Horizontální a vertikální členění rozvahy	97
4.2.5	Principy oceňování majetku a závazků	99
4.3	Výkaz zisku a ztráty	102
4.3.1	Definice výnosů a nákladů	103
4.3.2	Věcná a časová souvislost výnosů a nákladů	105
4.3.3	Realizace zásady opatrnosti	109
4.3.4	Koncepce výkazu zisku a ztráty	111
4.4	Příloha k účetním výkazům	114
4.5	Přehled o peněžních tocích	116
4.6	Přehled o změnách vlastního kapitálu	118
4.7	Výroční zpráva	118

4.8	Ověřování účetní závěrky auditorem	119
4.9	Zveřejnění účetní závěrky	123
4.10	Konsolidace účetní závěrky	124

Část druhá: Aktiva a pasiva podniku

5.	DLOUHODOBÝ MAJETEK	131
5.1	Vymezení dlouhodobého majetku	132
5.2	Typy dlouhodobého majetku	134
5.2.1	Dlouhodobý nehmotný majetek	134
5.2.2	Dlouhodobý hmotný majetek	136
5.2.3	Dlouhodobý finanční majetek	138
5.3	Oceňování dlouhodobého majetku	139
5.3.1	Oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	139
5.3.2	Oceňování dlouhodobého finančního majetku ...	141
5.4	Pořízení dlouhodobého majetku	141
5.4.1	Formy pořízení dlouhodobého majetku	141
5.4.2	Způsob účetního zachycení procesu pořízení dlouhodobého majetku	142
5.5	Odpisování dlouhodobého majetku	145
5.5.1	Úvodní informace	145
5.5.2	Majetek vyloučený z odpisování	146
5.5.3	Typy odpisů	146
5.5.4	Vykazování a účtování odpisů	152
5.6	Pořízení dlouhodobého majetku formou leasingu	153
5.6.1	Podstata a typy leasingu	153
5.6.2	Výpočet leasingových splátek	155
5.6.3	Účetní a daňové dopady leasingu	156
5.6.4	Nájem podniku	158
5.6.5	Hlavní rozdíly v českém a mezinárodním vykazování leasingu	159
5.7	Vyřazení dlouhodobého majetku	161
5.8	Evidence dlouhodobého majetku	162
6.	ZÁSoby	164
6.1	Vymezení zásob	165
6.2	Oceňování zásob	167
6.2.1	Oceňovací ceny	167

6.2.2	Individuální pořizovací cena	168
6.2.3	Ocenění zásob stejného druhu s odlišnou pořizovací cenou	168
6.2.4	Oceňování v předem stanovené ceně	170
6.3	Účtování zásob	174
6.3.1	Způsob účtování A zásob	175
6.3.2	Způsob účtování B zásob	176
6.3.3	Účtování dodavatelsky pořízených zásob	178
6.3.4	Účtování zásob pořízených vlastní činností	178
6.4	Použití kalkulačních a přechodných účtů	180
6.5	Opravné položky a snížení hodnoty zásob	181
6.6	Evidence zásob	182
7.	DLOUHODOBÉ A KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY	184
7.1	Vymezení a členění pohledávek	185
7.1.1	Doba splatnosti jako třídící kritérium pohledávek	185
7.1.2	Členění pohledávek podle právního důvodu jejich vzniku	186
7.2	Charakteristika a účtování typů pohledávek	187
7.2.1	Pohledávky z obchodních vztahů	187
7.2.2	Pohledávky z kapitálových vztahů	188
7.2.3	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	191
7.2.4	Pohledávky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	192
7.2.5	Daňové pohledávky (vůči státu)	192
7.2.6	Pohledávky z poskytnutých záloh	193
7.2.7	Jiné pohledávky	193
7.3	Oceňování pohledávek	194
7.4	Postoupení pohledávek	194
7.5	Kapitalizace pohledávky	195
7.6	Opravné položky k pohledávkám	197
7.7	Odpis pohledávky	198
7.8	Evidence pohledávek	200
8.	KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	201
8.1	Vymezení krátkodobého finančního majetku	202

8.1.1	Peníze	202
8.1.2	Bankovní účty	203
8.1.3	Peníze na cestě	207
8.1.4	Krátkodobý finanční majetek	207
8.2	Oceňování krátkodobého finančního majetku	208
8.2.1	Oceňovací pravidla	208
8.2.2	Kursový rozdíl	209
8.3	Základní operace u peněžních prostředků	210
8.3.1	Úhrady pohledávek nebo závazků	211
8.3.2	Platby při přímém vzniku výnosů a nákladů	212
8.3.3	Platby při přímém pořízení majetku	212
8.4	Základní operace u cenných papírů a vkladů	213
9.	VLASTNÍ KAPITÁL	215
9.1	Struktura vlastního kapitálu	216
9.2	Základní kapitál	216
9.2.1	Právní formy podnikání	216
9.2.2	Základní kapitál u individuálního podniku	219
9.2.3	Základní kapitál u obchodních společností	221
9.3	Kapitálové fondy	226
9.3.1	Emisní ážio	226
9.3.2	Ostatní kapitálové fondy	227
9.3.3	Oceňovací rozdíl z přecenění majetku a závazků	228
9.3.4	Oceňovací rozdíl z přecenění při přeměnách	229
9.4	Fondy ze zisku	231
9.5	Výsledek hospodaření	231
9.6	Přehled o změnách vlastního kapitálu	233
10.	REZERVY	234
10.1	Význam a podstata rezerv	235
10.2	Členění a charakteristika rezerv	237
10.2.1	Rezervy podle zvláštních předpisů	237
10.2.2	Rezerva na důchody a podobné závazky	239
10.2.3	Rezerva na daň z příjmů	239
10.2.4	Ostatní rezervy	239
10.3	Účetní rezervy	240
10.3.1	Účetní rezerva na opravy majetku	240

10.3.2	Účetní rezerva na garanční opravy	240
10.3.3	Rezerva na úroky z prodlení a smluvní pokuty	241
10.4	Účtování rezerv	241
10.5	Tiché rezervy	243
11.	DLOUHODOBÉ A KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	244
11.1	Vymezení a členění závazků	245
11.1.1	Doba splatnosti jako třídící kritérium závazků	245
11.1.2	Členění závazků podle právního důvodu jejich vzniku	246
11.2	Charakteristika a účtování typů závazků	246
11.2.1	Závazky z obchodních vztahů	246
11.2.2	Závazky z kapitálových vztahů	247
11.2.3	Závazky vůči společníkům, členům družstva a vůči účastníkům sdružení	248
11.2.4	Závazky z poskytnutých záloh	248
11.2.5	Závazky při zúčtování osobních nákladů (mzdové účetnictví)	248
11.2.6	Daňové závazky (daňové účetnictví)	251
11.2.7	Odložený daňový závazek	257
11.2.8	Jiné závazky	259
11.2.9	Závazky z vydaných dluhopisů	259
11.2.10	Závazky z bankovních úvěrových vztahů	260
11.3	Oceňování závazků	263
11.4	Převzetí závazků	264
11.5	Odpis závazku	264
11.6	Evidence závazků	266

Část třetí: Analýza finančních výkazů

12.	FINANČNÍ ANALÝZA	271
12.1	Cíle a rizika finanční analýzy	272
12.2	Metody a fáze finanční analýzy	273
12.2.1	Přehled metod finanční analýzy	273
12.2.2	Fáze finanční analýzy	276
12.3	Horizontální a vertikální analýza	277
12.3.1	Příprava srovnávacích výkazů	277
12.3.2	Analýza rozvahy	278
12.3.3	Analýza výkazu zisku a ztráty	280

12.4	Analýza trendů	282
12.5	Fondy finančních prostředků	285
12.6	Analýza s pomocí poměrových ukazatelů	287
12.6.1	Ukazatele likvidity	287
12.6.2	Ukazatele rentability	288
12.6.3	Ukazatele zadluženosti	291
12.6.4	Ukazatele aktivit	293
12.6.5	Ukazatele kapitálového trhu	295
12.6.6	Analýza soustav ukazatelů	295
12.7	Ukazatele přidané hodnoty	298
13.	PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH	300
13.1	Podstata a využití přehledu o peněžních tocích	301
13.2	Metody výpočtu peněžních toků	302
13.2.1	Přímá metoda	302
13.2.2	Nepřímá metoda	305
13.3	Peněžní toky a finanční analýza	311
13.3.1	Fondové pojetí peněžních toků	311
13.3.2	Poměrové ukazatele s použitím peněžních toků	312

Část čtvrtá: Manažerské účetnictví

14.	POJEM A ÚKOLY MANAŽERSKÉHO ÚČETNICTVÍ	317
14.1	Základní funkce podniku	318
14.2	Základní funkce managementu	319
14.3	Srovnání finančního a manažerského účetnictví	321
14.3.1	Rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím	321
14.3.2	Shodné rysy finančního a manažerského účetnictví	323
14.4	Stručně k pojetí manažerského účetnictví	323
14.5	Zobrazení nákladů, výnosů a zisku v manažerském účetnictví	324
14.5.1	Základní úkoly manažerského účetnictví	324
14.5.2	Obecný model evidence a zobrazení nákladů a výnosů	325
14.5.3	Význam obecného modelu z hlediska získaných informací	328
14.5.4	Ekonomická struktura podniku	329

15. POJETÍ A KLASIFIKACE NÁKLADŮ	333
15.1 Pojetí nákladů	334
15.2 Klasifikace nákladů	336
15.2.1 Druhové členění nákladů	336
15.2.2 Účelové členění nákladů	337
15.2.3 Náklady členěné podle závislosti na změnách v rozsahu aktivit	339
16. KALKULACE A JEJICH VYUŽITÍ V ŘÍZENÍ	342
16.1 Základní kalkulační pojmy	343
16.1.1 Předmět kalkulace	343
16.1.2 Způsob přiřazení nákladů kalkulační jednici	344
16.2 Kalkulační vzorce	346
16.2.1 Typový kalkulační vzorec	346
16.2.2 Retrogradní kalkulační vzorec	348
16.2.3 Kalkulační vzorec oddělující fixní a variabilní náklady	348
16.2.4 Dynamická kalkulace	348
16.2.5 Kalkulace se stupňovitým rozvrstvením fixních (režijních) nákladů	349
16.3 Metody přiřítání nákladů na kalkulační jednici	350
16.3.1 Prostá kalkulace dělením	350
16.3.2 Kalkulace dělením s poměrovými čísly	351
16.3.3 Kalkulace přiřázková	352
16.3.4 Metoda ABC (Activity Based Costing)	354
16.4 Kalkulace vlastních a úplných nákladů	356
16.5 Hlavní typy kalkulací	357
17. PLÁNY A ROZPOČTY	358
17.1 Základní rámec plánování	359
17.1.1 Plánování z hlediska managementu	359
17.1.2 Terminologické poznámky	361
17.1.3 Klasifikace plánů	362
17.1.4 Základní metody prognózování	364
17.2 Celopodnikový plán	365
17.3 Dílčí podnikové plány (rozpočty)	367
17.4 Kontrola plnění rozpočtů	368

18. METODA STANDARDNÍCH NÁKLADŮ	369
18.1 Standardní náklady – terminologické poznámky	370
18.2 Co je metoda standardních nákladů	371
18.2.1 Způsob fungování metody standardních nákladů ...	371
18.2.2 Typy standardů	372
18.3 Problematika stanovení standardů	373
18.3.1 Stanovení standardu přímého materiálu	374
18.3.2 Stanovení standardu přímých mezd	375
18.3.3 Stanovení standardu výrobní režie	376
18.3.4 Stanovení standardu režijních nákladů	376
18.4 Výhody a nevýhody metody standardních nákladů	377
18.5 Zjištění a analýza odchylek	378
18.5.1 Odchytky u přímého materiál	378
18.5.2 Odchytky u přímých osobních nákladů	379
18.5.3 Odchytky u přímé výrobní režie	381
18.5.4 Specifika odchylek u nepřímých režijních nákladů	382
18.6 Analýza odchylek a řízení podle výjimek	383

Část pátá: Organizace podnikového účetnictví

19. ORGANIZACE PODNIKOVÉHO ÚČETNICTVÍ	389
19.1 Nástroje organizace účetnictví podniku	390
19.1.1 Procesní struktura podnikového účetnictví	390
19.1.2 Začlenění účetnictví do organizační struktury podniku	394
19.1.3 Externí a interní vedení účetnictví	396
19.2 Jedno a dvouokruhová účetní soustava	397
19.3 Účetní dokumentace	401
19.3.1 Význam a struktura účetní dokumentace	401
19.3.2 Technická část účetní dokumentace	404
19.3.3 Metodická část účetní dokumentace	408
19.4 Úschova účetních písemností	409
20. ÚČETNICTVÍ A VÝPOČETNÍ TECHNIKA	412
20.1 Poznámky k využití výpočetní techniky při vedení účetnictví	413
20.2 Technická forma účetního záznamu	414

20.2.1	Základní povinnosti při vedení účetních záznamů technickou formou	414
20.2.2	Specifika účetní dokumentace	418
20.3	Účetnictví vedené s využitím výpočetní techniky	419
20.3.1	Výběr ekonomického software	420
20.3.2	Informační nároky jako kritérium výběru ekonomického software	425
20.3.3	Postupy při implementaci ekonomických systémů	427
	Samostatné přílohy	430
	Směrná účtová osnova	442
	Slovník účetních pojmů	445
	Literatura	466